

hurá, 1|2019 muzeum!

Výstava
Zdeněk
Šindlar

2

Latéské
a další nálezy
z Jičínska

4

Osobnost
Gotthard
Smolař

5

Stalo se
před 100 lety
zima 1919

6

Staré jičínské domy
Novoměstská
škola

7

VÝSTAVA Jaroslav Šámal: Z domova i cest

První výstava letošního roku v zámecké galerii představuje tvorbu malíře Jaroslava Šámal. Výstavu jsme mohli zrealizovat díky velkému příspěví manželů Tichých, kteří nám laskavě zapůjčili díla z malířovy pozůstalosti.

Jaroslav Šámal bezesporu patří mezi výrazné reprezentanty českého poválečného krajinářství. Jeho díla jsou spjata především s malebným krajem Českého ráje. Malíře však inspirovaly také vzdálené krajiny, které objevoval při svých zahraničních cestách, kde kresebně zaznamenával krajinu a atmosféru tolik vzdálenou středoevropskému prostoru.

Jaroslav Šámal se narodil 27. listopadu 1914 v Bosni u Mnichova Hradiště. Svě

první malířské školení získal u Otakara Nejedlého ve škole kreslení při SVU Mánes. Mezi léty 1945–1950 studoval malbu na Akademii výtvarného umění v Praze u profesora Miloslava Holého, v jehož ateliéru působil jako odborný asistent až do roku 1951. Po ukončení studia se mu podařilo vycestovat do Asie a navštívil tak Koreu, Čínu aj. V letech 1951–1956 byl členem Umělecké besedy a od roku 1960 byl členem Svazu československých výtvarných umělců (SČSVU).

Jaroslav Šámal v počátcích své tvorby vycházel jako mnoho jiných z viděné skutečnosti. V jeho pozůstalosti tak nalezneme řadu studijních kreseb, akvarelů i grafik, které věrně přepisují viděnou skutečnost.

Mezi malovanými studii Šámalova rodiště, Humprechtu a celého Českého ráje vyniknou zejména kresby a drobné malby z cest. Malíř zaznamenal život konce šedesátých let minulého století v Korei a Číně na desítkách skic. Tyto kresby a studie jsou dodnes cenným dokladem o životě ve vzdálených končinách.

Průběhem šedesátých let se proměňuje Šámalův zobrazovací jazyk. Od viděného přechází spíše k zniternění prožitků okolního světa. Ve svých obrazech tak zaznamenává své pocity vyvolané sledováním krajiny. Díla Jaroslava Šámal nás uchvacují zejména virtuosním koloristickým

pokračování na str. 2 →

Jaroslav Šámal, Trosky I, pastel, papír (z pozůstalosti autora).

→ pokračování ze str. 1

podáním. V tomto období pro sebe objevuje techniku pastelu, ve které je nejpatrnější jeho koloristické nadání. Jaroslav Šámal ve svých obrazech zobrazoval zejména krajinu podmaněnou člověkem, nejčastěji maloval pole, někdy se zemědělskou technikou.

Výstava se koná od 20. ledna do 3. března 2019 v zámecké galerii.

VÝSTAVA Kámen – kov – šperk

2

Druhou letošní výstavu pořádá Regionální muzeum a galerie v Jičíně společně se Střední uměleckoprůmyslovou školou a vyšší odbornou školou v Turnově. Na výstavě budou prezentována díla studentů školy.

Turnovská uměleckoprůmyslová škola založená v roce 1884 patří mezi nejstarší uměleckořemeslné školy v České republice. Škola byla od počátku zaměřena na zpracování drahých kamenů a postupem času se přidávaly i další obory – například umělecké kovářství, umělecké odlévání aj. Škola si brzy po otevření získala značné renomé. Školu v minulosti absolvovala řada vynikajících umělců. Za všechny jmenujme alespoň Josefa Drahoňovského, Jaroslava Šerýcha, Ladislava Karouška, Valeriána Karouška nebo Josefa Jíru.

Výstava představí vybraná díla studentů všech oborů školy – broušení a rytí drahých kamenů, zlatnictví a stříbrnictví, plošné a plastické rytí kovů, umělecké zámečnictví a kovářství, umělecké odlévání, restaurování a konzervování kovů.

Výstava se koná od 25. ledna do 10. března 2019 ve výstavní chodbě muzea.

Práce studentů SUPŠ a VOŠ Turnov.

Zdeněk Šindlar, Jičín, litografie, papír (Sbírka RMaG v Jičíně).

VÝSTAVA Zdeněk Šindlar

Dalším umělcem, který zaplní zámeckou galerii, bude architekt, výtvarník a jičínský patriot Zdeněk Šindlar. Výstava bude uspořádána u příležitosti významného životního jubilea autora.

Zdeněk Šindlar se narodil ve Vysokém Mýtě roku 1939, ale mládí prožil v Jičíně, kam se rodina přestěhovala. Roku 1957 maturoval na jičínském gymnáziu a poté zahájil studium na Fakultě architektury ČVUT v Praze. Během studia navštěvoval kurzy kresby u profesora Josefa Lieslera a profesora Jana Podhájského, kteří učili na ČVUT na Ústavu kresby a malby. Zdeněk Šindlar školu úspěšně absolvoval v roce 1963 a dále pokračoval ročním postgraduálním studiem na Akademii výtvarných umění v Praze.

Už během studií si přivydělával ilustracemi, plakáty i portréty umělců a sportovců, které byly uveřejňovány v tisku (Mladá fronta, Literární noviny, Květy aj.). Roku 1964 byl přijat do Svazu českých výtvarných umělců.

Zdeněk Šindlar od roku 1965 pobýval ve Velké Británii, kde působil jako asistent hlavního architekta Londýna. Pracoval

převážně na projektech nových satelitních měst severně od Londýna. Z tohoto období pochází řada kresebných a grafických pohledů na metropoli na Temži. Zdeněk Šindlar své práce vystavoval na londýnských výstavách a jeho díla tehdy oceňovala tamější kritika. Do Československa se pak navrácí jako umělec s jasnou vizí. Ve svých dílech oslavuje krásu vlasti, její město, hradů, zámků a dalších památek. Navštívil také mnohá místa v zahraničí a ze svých cest si přivážel nové motivy.

V roce 1984 byl přijat do Mezinárodního svazu výtvarných umělců. V roce 1991 získal první cenu za návrh plakátu na Graph Expu v Jakowitz Centru v New Yorku. V letech 1990–1996 působil jako galerista ve svých galeriích v Praze a v Jičíně, kde uspořádal řadu výstav našich i zahraničních umělců.

Zdeněk Šindlar svá díla vystavil na více jak sedmdesáti výstavách doma i v zahraničí (Holandsku, Mexiku, USA, Turecku, Německu aj.). Jeho díla jsou součástí sbírek předních muzeí a galerií.

Výstava se koná od 8. března do 7. dubna 2019 v zámecké galerii.

VÝSTAVA Miloslav Stingl: Tváře světa

Další výstavou, kterou pro vás připravilo naše muzeum, je výstava fotografií, které doprovázejí biografii vědce a cestovatele Miloslava Stingla zpracovanou Adamem Chroustem.

Monografie Tváře světa vyšla roku 2016 a získala prestižní ocenění Magnesia Litera. Miloslav Stingl je jedním z největších cestovatelů 20. století. Vydal 43 knih,

kterých se po celém světě prodalo přes 17 milionů výtisků. Během života navštívil 150 zemí. Pracoval pro Akademii věd a ve svých výzkumech se zabýval mimoevropskými národy.

Výstavu můžete navštívit od 21. března do 12. května 2019 ve výstavní chodbě muzea.

Karel Vik, Most na Valdštejně (Sbírka RMaG v Jičíně).

VÝSTAVNÍ CYKLUS

Dílo měsíce

Výstavní cyklus *Dílo měsíce* pokračuje i v letošním roce. Stejně jako v roce loňském bude každý měsíc vybrán jeden exponát z naší sbírky výtvarného umění, který bude po celý čas umístěn ve vestibulu muzea. Ke každému dílu bude připravena komentovaná prohlídka s kurátorkou sbírky Mgr. Janou Schlesingerovou, která zájemcům přiblíží okolnosti vzniku díla a osudy jeho autora.

Dílo měsíce ledna

Karel Vik, Most na Valdštejně
barevný dřevoryt
papír, 177 × 277 mm

Malíř, grafik, ilustrátor Karel Vik (1883–1964) v letech 1902–1908 studoval krajinomalbu u Rudolfa von Ottenfelda na Akademii výtvarných umění v Praze. Roku 1914 se začal zabývat tvorbou dřevorytů. Ve svých grafických cyklech opěvoval krásy Krkonoš, Českého ráje, Kuksu a také slovenských Tater. Od roku 1922 spolupracoval se sokolským loutkovým divadlem v Turnově, pro které vytvořil více než patnáct scénických výprav a podílel se také na výrobě loutek.

Komentovaná prohlídka
8. ledna 2019 od 17.00 hod.

Dílo měsíce února

Rudolf Kremlička,
Věra, kolem 1925
olej, plátno, 92 × 74 cm

Rudolf Kremlička (1886–1932) patří k slavným osobnostem českého malířství 1. poloviny 20. století. Od roku 1905 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze, nejprve v ateliéru Vláha Bukovace

a Bohumíra Roubalíka. Nejvíce ho ovlivnil Hanuš Schwaiger, v jehož ateliéru studoval mezi léty 1907–10. Schwaiger v Kremličkovi podnítl zájem o staré holandské mistry, jejichž díla pak vyhledával při svých zahraničních cestách. Rudolf Kremlička patřil mezi zakládající členy skupiny Tvrdošíjn. Ve svém díle rozvíjel jak figurální motivy – známé jsou zejména postavy tanečnic, tak i krajinomalbu.

Komentovaná prohlídka
12. února 2019 od 17.00 hod.

Dílo měsíce března

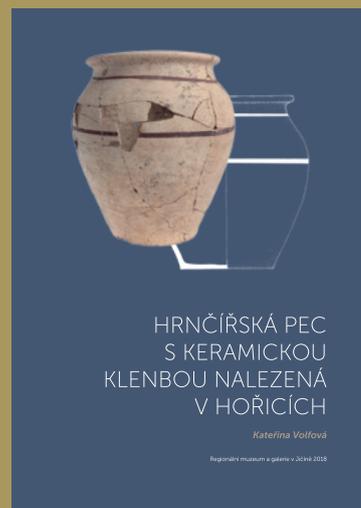
Emil Artur Pittermann-Longen
Jičínské náměstí před bouří
olej, plátno, 70 × 90 cm

Kabaretní umělec, herec, dramatik, scénarista, spisovatel a v neposlední řadě malíř Emil Artur Pittermann-Longen (1885–1936) byl všestranně nadaným umělcem, který ale proslul především svým bohémským způsobem života. Od roku 1904 studoval na Akademii výtvarného umění v Praze u Franze Thieleho, ale roku 1907 byl ze školy vyučen. Ještě jako student se účastnil první výstavy Osmy, umělecké skupiny, kterou spoluzakládal spolu s Emilem Filou. Druhé skupinové výstavy se však už neúčastnil a začal se věnovat spíše herectví. Výtvarné umění ze svého života ale nevypustil a po celý život se k malbě vracel. Pittermannův malířský styl se pohyboval od impresionistických počátků k radikálnímu expresionistickému vyjádření, na čas byl ovšem ovlivněn i kubismem a fauvismem.

Komentovaná prohlídka
12. března 2019 od 17.00 hod.

NOVÉ PUBLIKACE

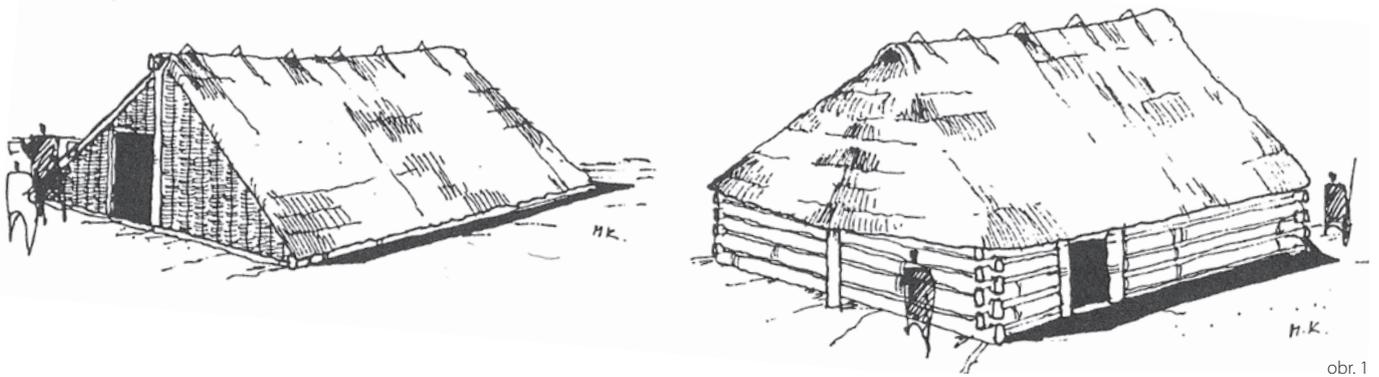
Hrnčírská pec
s keramickou
klenbou nalezená
v Hořicích
Kateřina Volfová

Na konci roku 2018 vydalo Regionální muzeum a galerie v Jičíně další publikaci, tentokrát věnovanou pozoruhodnému nálezu hrnčírské pece v Hořicích, který učinili naši archeologové v roce 2014 a 2015. Nalezená hrnčírská pec, jejíž konstrukce byla tvořena keramickými nádobami zasazenými v mazanici (nádobky vloženy do sebe tak, že hrdlo jedné nádoby nasedalo na dno druhé, tvořily klenební pásy pece) představuje pozoruhodný nálezový celek, který nám podává svědectví o práci hořického hrnčíře na prahu 15. století.

V roce 2016 se v prostorách jičínského muzea uskutečnila výstava s názvem *Jeden den ve středověku*, jejímž cílem bylo získané nálezy nejen popsat a prezentovat, ale i vyprávět návštěvníkům s jejich pomocí příběh středověkého hrnčíře, který v prozkoumané peci nádoby vypaloval, a podat obraz o jeho každodenním starostech. Následně začala vznikat tato publikace koncipovaná nejen jako katalog nálezů významného objevu, ale také jako shrnutí poznatků o získávání surovin, technologii výroby a základních představách o vývoji a typech vypalovacích zařízení.

Publikaci lze zakoupit na pokladně muzea za 290 Kč.

obr. 1

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM Laténské a další nálezy z Jičínska

Uplynulý rok přinesl jičínským archeologům celou řadu pozoruhodných nálezů, jejichž popis nelze vměstnat do několika odstavců našeho čtvrtletníku. Rozhodl jsem se proto zaměřit na nově odhalené památky civilizace Keltů, staré více než dvě tisíciletí.

Při rutinní kontrole staveniště kanalizace v ulici U Studánky v obci Ostroměř se nám podařilo zachytit pozůstatky hrncířských pecí z mladší doby železné (laténské). Stalo se tak na konci října a vlastnímu průzkumu nálezu jsme věnovali značnou část listopadu. Nejvíce času zabralo ruční dokopání kanalizace v místech archeologických nálezů do požadované hloubky, a to při pečlivém respektování archeologické metodiky odkryvu. Od začátku jsme stavební práce v této lokalitě sledovali bedlivě. Vedly nás k tomu hned tři důvody. Lokalita se nalézá v bezprostřední blízkosti známého hradiště z období raného středověku (konkrétně 2. polovina 9. až 12. století). Nedaleko stojí též bývalá tvrz Hradištko, jejíž existence je doložena k roku 1553. Třetím důvodem byl odborné veřejnosti známý nálezy, který zde byl učiněn již v roce 1924. Tehdy, v blízkosti statku F. Noska (dnes č. p. 176), našel archeolog Ludvík Domečka dva hroby z 10. století a další zahloubený objekt, který správně přiřadil době laténské. Nedávno se podařilo archeologovi T. Mangelovi interpretovat poslední zmíněný nálezy jako dvoukomorovou vertikální pec, která nepochybně sloužila pro výpal keramiky. Loňské bedlivé sledování výkopů pro kanalizaci nám umožnilo dokumentovat topné kanály dvou dalších pecí, včetně předpečných jam

a část roštu oddělující topeniště od peciště. Tyto pece byly v době svého užívání z velké části zapuštěny pod úroveň terénu, v našem případě do svahu nad nivou říčky Javorky. Významným rysem těchto pecí je vertikální umístění komor, to znamená, že peciště sloužící k umístění nádob určených k výpalu se nachází nad topeništěm. Obě komory odděluje hliněný rošt dosahující nejčastěji průměru 100 až 130 cm. Tento typ pece umožňoval keltským hrncířům lépe ovládat průběh výpalu a dosahovat kvalitativně lepších výsledků.

Z území Čech bylo donedávna známo asi třicet pozůstatků těchto pecí. Je tedy zřejmé, že ostroměřský nálezy podstatněji rozšíří nálezuovou základnu a poznatky o minulé technologii. Pece dle keramických nálezů datujeme do 3. století před Kr.

K dalšímu pozoruhodnému nálezu došlo v Jičíně, nedalekou soutoku Cidliny a Valdickeho potoka, v poloze zvané Valcha. Společnost SanSwiss zde buduje novou výrobní a skladovací halu a pod pozorným dohledem našich spolupracovníků došlo k odhalení pozůstatků výrobního a sídlištního areálu z doby laténské (konkrétně z 3. století př. Kr.) a přechodného stupně mezi pozdní dobou římskou a časnou dobou stěhování národů (kolem roku 400 po Kr.). Nálezy se zde koncertují pouze v úzkém pruhu na nejvýše položené části staveniště, podél Popovické ulice. Prozatím zde bylo částečně prozkoumáno pět polozemnic, tedy dvě téměř celé a zbylé tři jen z části. Polozemnicí chápeme výrobní či obytný objekt, jehož podlaha je zapuštěna pod úroveň okolního

terénu. Dále zde byla zjištěna skupina čtyř zahloubených nístějí hutnických pecí a další výrobní nebo neurčené objekty. Nístěje hutnických pecí se nám podařilo vyjmout v bloku okolní zeminy a převézt na specializované archeologické pracoviště (Univerzita Hradec Králové).

Budeme muset sestavit menší odborný tým, abychom mohli tyto vzácné nálezy řádně vyhodnotit, a to jak z hlediska technologického, tak i chronologického a sídelně historického. Mezi spolupracující odborníky už teď patří specialista na právě technologie hutnění železa. Nálezy zahloubených nístějí hutnických pecí sice nedokážeme v tuto chvíli přesněji chronologicky zařadit, ale jedná se o vzácný nálezy bez ohledu, zdali patřil Keltům nebo Germánům. Ostatně dataci získáme prostřednictvím radiometrického datování dřevěných uhlíků a archeomagnetického datování žarem propáleného podloží. V době sepisování tohoto textu pracujeme s kolegy na laboratorním rozebírání a analýze vzorků z nístějí. Už teď víme, že vzorky stojí za vynaložené úsilí, je však příliš brzo na obsáhlejší soudy. Nezbyvá než uzavřít konstatováním, že nově objevené nálezy přispějí k poznání nejen minulosti Jičínska, ale i k závěrům obecnějšího charakteru.

Radek Novák

obr. 1 nahoře: Představy o vzhledu laténských polozemnic podle Waldhausera et al 1993: Die hallstatt- und latenezeitliche Siedlung mit Graberfeld bei Radovesice in Böhmen. Teplice..

obr. 2: Jičín – Valcha. Výplň objektu 500, který byl porušen v minulosti meliorizací, telekomunikačním kabelem a nedávno vodovodní přípojkou.

obr. 3: Jičín – Valcha. Objekt 500 po vypreparování. Jedná se o laténskou polozemnic se zachovalými stopami po konstrukci stěn (kůlové jamky po obvodu).

obr. 4: Jičín – Valcha. Objekt 536, v jehož stěnách jsou patrné zahloubené nístěje hutnických pecí. Přibližně uprostřed objektu destrukce šachty pece.

OSOBNOST

Gotthard Smolař (1863–1926)

Mnoho jičinských osobností je spjato s gymnáziem, které bylo jejich alma mater či pozdějším působištem. Přírodovědec a učitel Gotthard Smolař patří do obou kategorií.

Gotthard Smolař se narodil v Jičíně 4. 5. 1863. Na jičinském gymnáziu odmaturoval v roce 1881 a poté pokračoval ve studiu přírodních věd na Filosofické fakultě UK v Praze. Jeho spolužákem a spoluměstem byl významný český botanik a autor čtyřsvazkové „Názorné květeny zemí koruny české“ František Polívka.

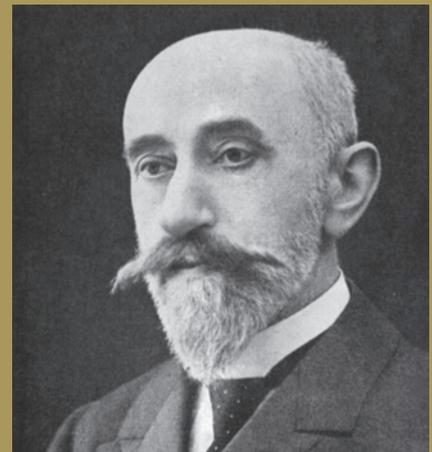
První léta po studiích vyučoval Gotthard Smolař na řadě míst – v Praze, v Pardubicích, v Příbrami. Kromě jiného vyučoval přírodopis i na Minervě, prvním dívčím gymnáziu Rakouska-Uherska a zastával zde i funkci správce přírodopisné sbírky. V roce 1895 se stal řádným profesorem na gymnáziu v Jičíně a zde působil až do roku 1913. Poté byl jmenován ředitelem reálného gymnázia v Brandýse nad Labem. Poslední léta svého života prof. Smolař strávil v Praze, kde vyučoval na gymnáziu na Vinohradech.

Činnost Gottharda Smolaře byla značně široká – jak v oboru pedagogickém, tak vědeckém. Byl také velkým popularizátorem svého oboru. Kromě práce v jičinském muzeu také podnikal výzkumné cesty i po vzdálenějších muzeích (např. Terst, Mnichov a další). Jeho odborné

články z botaniky (např. O hlízách Ophrydeí) a mineralogie (např. Vypočítávání srostlic v soustavách krystalových) byly vydávány v předních časopisech této doby (Vesmír, Rozpravy české akademie, Časopis čsl. houbařů aj.). Byl velkým znalcem a milovníkem Prachovských skal, k jejichž popularizaci přispěl i svým příspěvkem do Korbřova ilustrovaného průvodce (1906).

Největší činnost Gottharda Smolaře ale spadá do oblasti pedagogicko-didaktické. Jeho středoškolská učebnice botaniky je dodnes považována za průlomové dílo, vydal i překrásně ilustrovaný Klíč k určování semenných rostlin (1922). Zabýval se také výukou pro dospělé, ať už sepsáním části mineralogie, geologie a zoologie do Příručky všeobecného vzdělávání pro četnictvo (1924) či popularizačními přednáškami pro včelaře (O květinách medonosných, O čistotě při včelaření, O úplavici včel atd.). Sám byl zakladatelem a prvním předsedou Včelařského spolku pro Jičín a okolí.

Jeho hlavní myšlenkou byla nutnost vyučovat přírodopis názorně, proto zavedl od roku 1907 pravidelná nepovinná přírodopisná praktika, která pro zájem žáků nikdy kapacitně nedostačovala. Kromě laboratorních prací konal se žáky časté vycházky do přírody, kde studovali zejména rostliny a vodní živočichy jičinského okolí, ale též i astronomii a mineralogii. Byl nadšený akvaristou a teraristou, věnoval

mnoho úsilí úpravě gymnaziální botanické zahrady a správě a rozšiřování přírodovědných sbírek gymnázia. Zároveň si vychoval skvělého pokračovatele, a to v osobě prof. Antonína Houby, který přírodovědná praktika i péči o sbírky jičinského gymnázia po odchodu G. Smolaře převzal.

Na Gottharda Smolaře vzpomínalo mnoho studentů jičinského gymnázia. Mne osobně oslovila vzpomínka Miloše Lukáše, pozdějšího profesora reálného gymnázia v Trnavě. Ten uvádí, že pod vedením prof. Smolaře chovali mexické axolotly, jejichž vajíčky je pan profesor hojně zásoboval. Tato informace je nejen důkazem chovu axolotlů v Čechách ještě před první světovou válkou, ale i důkazem chovatelských schopností G. Smolaře, který nejen že cizokrajné obojživelníky vlastnil, ale také je rozmnožoval.

Petra Zíková

Axolotl mexický (Ambystoma mexicanum)

V květnu 2018 proběhla v RMaG v Jičíně výstava „Pozor, žáby!“, jejíž součástí byli i živí zástupci třídy obojživelníků. Pozornost nejvíce přitahoval pár axolotlů mexických. Tento ocasatý obojživelník dorůstající až 35 cm obývá mexická jezera Lago de Xochimilco a Lago de Chalco. Vzhledem ke znečištění a vysoušení těchto jezer a také vzhledem ke konzumaci axolotlů místními obyvateli, je ve volné přírodě prakticky vyhuben. V laboratořích celého světa je ale chován ve velkých počtech. Je totiž využíván pro výzkum, a to jednak pro svoji výbornou schopnost regenerace a dále pro jev zvaný pedogeneze, kdy

živočich zůstává celý život v larválním stádiu, ve kterém se i množí. Axolotl se tedy dá bez problémů zakoupit v ČR, a to dnes spíše v albinotickém či zlatém než v původním tmavém zbarvení. Dobře se množí, přesto má jeho chov svoje úskalí. Vyžaduje celoročně studenou, čistou a dobře provzdušněnou vodu a krmení živočišnou stravou. Jak jsme zažili v průběhu výstavy v našem muzeu, jeho vytření a snesení vajíček není problém, těžší je ale vychovat

z malých larev, vyžadujících drobnou potravu, dospělé axolotly.

O to spíše patří Gotthardu Smolařovi (viz. článek osobnost) náš obdiv za jeho schopnost odchovávat tohoto zajímavého živočicha v dobách, kdy ještě neexistovala dnes tak rozsáhlá nabídka akvarijní techniky.

Petra Zíková

STALO SE PŘED 100 LETY zima 1918

Rok 1919 byl ve znamení změn, které následovaly po vniku samostatného státu. Stejně jako za doby monarchie existovala dvojkolejnost veřejné správy. Vedle městské samosprávy stále existovala i okresní samospráva, tj. zastupitelstva s okresním výborem řízeným okresním starostou. Toto uspořádání bylo v roce 1919 přeměněno v okresní správní komise. • Začíná se řešit měnová reforma. Na začátku března došlo k okolkování většiny rakousko-uherských bankovek a byla zavedena koruna československá v poměru 1 : 1. V Jičíně bylo okolkováno bankovek za 13 198 000 K. • 18. ledna byla zahájena Pařížská mírová konference ve Versailles, pořádaná vítězi 1. sv. v., která po svém ukončení měla za následek mj. i vyřešení hranic nové republiky. • Po skončení války v Jičíně navázala na své předválečné aktivity řada

Jičín, Husova třída (Sbírka RMaG v Jičíně).

spolků. Je třeba zmínit Akademickou čtenářskou jednotu, která pokračovala v pořádání tradičních kulturních akcí (přednášky, koncerty, výstavy). Hned 4. ledna uspořádala ples Akademické čtenářské jednoty. 10. ledna se konal úspěšný Večer českých písní. Velké oblíbené se také těšily jejich čajové večírky. • Ožívá také jičínský Sokol, který ve válce ztratil 15 svých členů

a 3 členové byli stále nezvěstní. Sokolové pořádali například 1. března Masopustní kratochvíli staročeskou. • Kulturních akcí v tomto období byla opravdu velká hojnost. Za zmínku jistě stojí také koncerty čs. střel. pluku č. 11 pořádané každý týden v hotelu Praha.

Gabriela Brokešová

EDUKAČNÍ PROGRAM PRO DĚTI V ROCE 2018

Osmičky 20. století v dějinách Jičína

V podzimních měsících loňského roku připomnělo jičínské muzeum svými pravidelně regionálně zaměřenými výstavami významná historická výročí spojená především s dějinami 20. století, a to konkrétně výstavou s názvem „Osmičky 20. století v dějinách Jičína“. Výstava probíhala v období od 6. října do 25. listopadu 2018.

Muzeum zde představilo čtyři nejvýznamnější období – vznik Československého státu, Mnichovskou dohodu, únorový převrat a okupaci Československa armádami Varšavské smlouvy.

V rámci edukačního programu muzea tuto výstavu navštívilo za výše uvedené období celkem 36 tříd z Jičína a jeho okolí, a to jak z 1. a 2. stupně základních škol, tak i škol středních. Celkem se jednalo o 862 návštěvníků, kdy se ve 34 případech jednalo o podrobný výklad – přednášky historičky paní Mgr. Hany Fajstauerové, a tak ve třech případech šlo o třídy, které se provázely samy. Kromě edukačního programu pochopitelně tuto výstavu navštěvovalo hojně návštěvníků i v průběhu běžného provozu muzea a byl o ní mezi jičínskými obyvateli opravdu zájem nadstandardní.

Ze školních lavic – příběhy nové republiky

Již na jaře roku 2018 jičínské muzeum připravilo při příležitosti 100. výročí založení Československé republiky edukační program „Ze školních lavic – příběhy nové republiky“, který probíhal v období od 17.–27. dubna 2018.

O tento program byl ohromný zájem především ze stran základních škol, a tak byl tento program zopakován ještě na podzim. Původní termín byl stanoven od 1.–3. listopadu, ale jelikož zájem opět neutuchal, muzeum konečný termín prodloužilo až do 14. listopadu 2018.

Žáci zde v kulisách prvorepublikové školy prožívali příběh konce světové války a vzniku Československé republiky. Děti se dozvěděly o obrovské bídě a hladu,

kteří tuto dobu nemilosrdně doprovázely. Ve škole se žáci učili z dobových učebnic, zkoušeli pravopis s psacím brkem a inkoustem. Děti, které zlobily, klečely na hrachu, rákoska byla stále po ruce.

Edukačního programu Ze školních lavic – příběhy nové republiky se zúčastnilo 57 školních tříd, celkem tedy 1 418 návštěvníků.

Človíček putuje historií

Tak jako v minulých letech nabídlo i pro tento školní rok 2018/2019 muzeum vzdělávací program určený především dětem 1. stupně základních škol – Človíček putuje historií, který se skládá z 9 lekcí včetně nulté, při které jsou děti seznamovány se zákulisím muzea, kam se běžný návštěvník nedostane. V ostatních osmi hodinách děti, človíčekové, procházejí jednotlivými expozicemi muzea a prožívají dějiny našeho národa se zvláštním zřetelem na dějiny Jičína.

Programu se ke konci roku 2018 zúčastnilo 2 625 dětí z jičínských základních škol (včetně pedagogického dozoru) a proběhlo postupně 107 jednotlivých lekcí. Mezi školami je o tento program velký zájem a tak hned začátkem ledna 2019 budou pokračovat další lekce, další třídy, další školy.

Marie Grusová

Budova novoměstské školy, po roce 1892, foto Josef Pícek (Sbírka RMaG v Jičíně).

STARÉ JIČÍNSKÉ DOMY

Novoměstská škola

Historie novoměstské školy začíná 29. listopadu 1883, kdy c. k. zemská školní rada povolila zřízení trojtřídní obecné smíšené školy s vyučovací osnovou pro obecné školy pětileté. Otevření nové školy bylo vázáno na získání vhodných prostor. Všechny náklady na opatření místností i veškerých potřeb převzalo město. Škola pro novoměstské děti byla otevřena v domě pekaře a hostinského Antonína Fuchse v čp. 83. Jedna třída zahájila svou činnost již na jaře 1884, zbylé dvě až od nového školního roku. Ředitelem se stal František Kopecký. Slavnostní otevření školy doprovázely bohoslužby v chrámu sv. Jakuba, odkud vycházel průvod k domu čp. 83 (dnes restaurace Veselka) na dnešním Lidickém náměstí. Od podzimu navštěvovalo školu celkem 213 dětí. Prostory pro novou školu vyhovovaly svou polohou i velikostí, ale spíše než obytné stavení připomínaly stodolu. Pod šindelovou střechou bylo naskládáno obilí i sláma, což vyvolávalo velké obavy před vznikem požáru.

V říjnu 1887 bylo na jednání obecních zastupitelstev Jičína, Kbelnice a Čejkovic rozhodnuto požádat zemskou školní radu o zřízení samostatné pětileté školy

na Novém Městě. Již v květnu téhož roku proběhlo komisionální řízení právě v domě čp. 83, kde byla prozatím škola umístěna. Komise shledala prostory za vhodné, suché, vzdušné a prostorné. Děti se nacházely bez kašle, kataru, zápalu očí i jiných nemocí, které by svědčily o vlhkosti a jiných zdravích škodlivých poměrech ve školní místnosti. Třídy nebyly přeplněné a jejich rozměr odpovídal počtu dětí.

Definitivně se problém se školními prostory vyřešil v roce 1892, kdy skončila dvouletá výstavba nové budovy dvoupatrové novoměstské školy podle návrhu městského inženýra Bedřicha Peka. Vyučování v nových prostorách započalo 18. září 1892. Od roku 1893 měla škola letní tělocvičnu a školní zahradu.

V době první světové války byly postupně zabírány k vojenským účelům jednotlivé školy. Od 26. 7. 1914 do 31. 8. 1917 zůstala Národním školám jedině novoměstská obecná škola, kde se vyučovalo polodenně. Jednotlivé školy se střídaly a mnoho žáků nemělo ani svou vlastní židli.

Hana Fajstauerová

CAFÉ MUZEUM plné osmiček

Jičínské muzeum připravilo na podzim roku 2018 další setkání jeho příznivců s názvem Café Muzeum, které se konalo 28. října, přesně na den 100. výročí založení Československa. V rámci programu byla instalována prvorepublikově stylizovaná třída, ve které se uskutečnilo několik ukázkových hodin. Součástí programu byly také přednášky na téma osmiček v československých dějinách. Jedním z přednášejících byl vzácný host, profesor pařížské

Sorbonny, Alain Soubigou, který při svém referátu přiblížil úlohu Francie při vzniku Československa.

Celé odpoledne se neslo v pohodové atmosféře, kterou dotvářelo podávání v muzeu pražené kávy a také zvuk harmoniky pana Hudce. Akci navštívilo 207 návštěvníků, mezi nimiž byla také náměstkyně hejtmana Královéhradeckého kraje, paní Mgr. Martina Berdychová.

KRÁTCE Z MUZEA

Zástupci jičínského muzea se na konci září 2018 aktivně zúčastnili mezinárodní konference ve Wroclavi s názvem Muzealniaki.

V polovině října jičínské muzeum pořádalo besedu „twiterového“ básníka a bývalého mluvčího Ministerstva kultury ČR Petra Kukala.

Ředitel muzea vystoupil v polovině října na konferenci muzeí pro návštěvníky III. v Národním muzeu v Praze s příspěvkem o videoprezentaci muzeí.

28. října se uskutečnilo Café Muzeum. Za hojně účasti návštěvníků vystoupil mj. univerzitní profesor z pařížské Sorbonny Alain Soubigou.

Na začátku listopadu nastoupila do oddělení archeologie nová posila Mgr. Dominika Schmidtová.

Muzeum na konci roku podalo několik grantů, mj. na restaurování sbírkových předmětů nebo zabezpečení objektu.

Na konci listopadu se ředitel účastnil sněmu AMG ČR v Ústí nad Labem.

Před Vánoci se v galerii konal koncert Veroniky Vildmanové, Moniky Chmelařové a Jany Vávrové, který měl mimořádnou návštěvnost.

Muzeum na konci roku dokončilo práce na publikaci Poklady sbírek Královéhradeckého kraje.

17. listopadu muzeum získalo za svůj poslední videospot na Festivalu dobrých zpráv, který pořádala Televize NOE, zvláštní ocenění poroty za kreativní filmovou tvorbu. Naše edukátorka Mgr. Marie Grusová v Ostravě v přímém přenosu ocenění převzala.

UDÁLOSTI V OBRAZECH

PaedDr. Jan Luštinec na vernisáži výstavy Betlémy z Jičína.

Výstava Betlémy z Jičína.

Vernisáž výstavy Snový svět Vladimíra Komárka.

Růžena Komárková při rozhovoru před vernisáží výstavy Snový svět Vladimíra Komárka.

Mgr. Hana Fajstauerová na vernisáži své výstavy Osmičky 20. století v dějinách Jičína.

Jan Kanyza na vernisáži vzpomínal na svého přítele Vladimíra Komárka.

Výstava Osmičky 20. století v dějinách Jičína.

Café Muzeum plné osmiček.

VÝSTAVY & PŘEDNÁŠKY

leden–březen 2019

VÝSTAVY

GALERIE

Jaroslav Šámal:
Z domova i cest
(20. 1 – 3. 3. 2019)

Zdeněk Šindlar
(8. 3. – 7. 4. 2019)

VÝSTAVNÍ CHODBA

Kámen – kov – šperk
(25. 1 – 10. 3. 2019)

Miloslav Stingl: Tváře světa
(21. 3. – 12. 5. 2019)

PŘEDNÁŠKY

Dominika Schmidtová:
Po stopách etruské civilizace v Itálii
(26. 2. 2019 v 17 hodin, Konferenční salonek)

Michaela Hýsková:
Historie a současnost Karlových Varů
(19. 3. 2019 v 17 hodin, Konferenční salonek)

Petra Ziková:
Fauna a flora Chorvatska
(9. 4. 2019 v 17 hodin, Konferenční salonek)

CYKLUS DÍLO MĚSÍCE

Jana Schlesingerová:
Karel Vik – Most na Valdštejně
(8. 1. 2019 v 17.00 hodin, vstupní hala muzea)

Jana Schlesingerová:
Rudolf Kremlička – Věra
(12. 2. 2019 v 17.00 hodin, vstupní hala muzea)

Jana Schlesingerová:
Emil Artur Pittermann-Longen – Jičínské náměstí před bouří
(12. 3. 2019 v 17.00 hodin, vstupní hala muzea)

Změna akcí vyhrazena

HURÁ, MUZEUM! Čtvrtletník Regionálního muzea a galerie v Jičíně 1|2019

Registrováno MK ČR pod číslem E 21762

Vydává: Regionální muzeum a galerie v Jičíně, Valdštejnovo náměstí 1, 506 01 Jičín

Tel.: +420 493 532 204, e-mail: muzeumhry@muzeumhry.cz, www.muzeumhry.cz

Otevírací doba muzea a galerie:

leden–únor 10–16 hod., březen 9–17 hod., pondělí zavřeno

Redakce: Gabriela Brokešová

Fotografie: RMaG v Jičíně, Sbirka RMaG v Jičíně, O. Březovský

Grafická úprava: Jakub Novotný, jn@cr8.cz

Tisk: Tiskárna Irbis – Jirí Uhlíř, Liberec, uzávěrka čísla: 16. 1. 2019

Toto číslo by nevzniklo nebýt podpory města Jičína.

